

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. FRANCISZY LAJOS.
Társ szerkesztő:
Dr. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.
Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

Pálok fordulása.

Nyitra, szept. 28.

A közviszonyok romlása akkor kezdődik, midőn az elvek helyét az emberek jellemének és cselekvésének irányításában a hasznossági szempont foglalja el. Nem a közre kiható, hanem az egyén érdekeit előbbre toló hasznosságra gondolunk.

Az elvek szerint való cselekvés építő vagy romboló erő, a szerint a mint az elvek jók vagy rosszak. De a hasznossági elmélet, az utilitarizmus szerint igazodó ember a közéletben csak rombolhat, alkotni, építeni nem képes. Minden erényt, minden jó erkölcsöt, becsületet, tisztességet elvek szülnék, jó elvek természetesen; míg az elvektől elszakított hasznosság teóriájából csak bűn, csak szenny és becsuteleenség származhatik.

Már a mult század második felében roppant nagy szerepet játszott a magyar közéletben a hasznossági elmélet. Politikusok, tudósok, művészek és hivatalnokok gondolkodásukat, beszédüket, tollukat és ecsetjüket ahoz az egy felfogáshoz alkalmazták, hogy az, a mit mondanak, írják és tesznek, valami módon hasz-

náljon nekik, előbbre vigye őket a ranglétrán, előnyöket és javakat biztosítson számukra.

A jelen század a hasznossági elmélet terjedésének még jobban kedvez. Az emberek könnyű szerrel, fáradság és munka, állhatatosság és kitartás nélkül szeretnek előnyökhöz jutni, erre pedig mi sem alkalmasabb, mint azoknak az eszközöknek és módoknak az igénybe vétele, a melyek az embernek megadják a lehetőséget, hogy mindent jónak tartson, mindent elfogadjon és magáénak valljon, mindenhez alkalmazkodjék, a mit magára nézve hasznosnak gondol. Az elvekhez való ragaszkodás fáradságot és küzdelmet tesz szükségessé, míg a hasznossági elmélet kényelmet biztosít.

Egy kis körülmérintés a saját vidéki körzetünkben a hasznossági elmélet feltűnő példáit tünteti fel. Olyan emberek, a kik politikai ellenfeleikkel szemben lelkiismeret furdalás nélkül engedték meg maguknak a legtörvénytelenebb eszközök használatát, egyszerre felkerekednek és mint atyáskodó jóakarók, vagy mint közcélokért lelkesedő önzetlen hazafiak mutatkoznak be ellenfeleik-

nek, a kiket azelőtt megvetettek legyaláztak és letiportak, s magukra öltve az ártatlanság fehér köntösét hévvel szavalnak a hazafias társadalom egyetértéséről, a népjólét és népművelődés céljainak közös erővel való előmozdításáról.

Érdeklődni kezdenek egyszerre olyan embereknek személyi és társadalmi viszonyairól, a kiket azelőtt minden ok nélkül, csupán a legbecsületesebb, de velük ellentétes politikai álláspont miatt gyűlölték, üldözték és a kiket egy kanál vízben szerettek volna megfojtani. Érdeklődnek olyan intézmények alakulása, fejlődése és virágzása iránt, a melyeket azelőtt semmibe sem vettek, mert ha becsülték volna azokat, akkor a vezetőiket nem törekedtek volna a legjojtalanabb módon lehetlenné tenni.

Ha ennek a nagyszabású fordulásnak tiszta és becsületos rúgói volnának, kalapot kellene emelni előtte. De ha azt látjuk, hogy ezek a modern (de nem szent) Pálok az ő atyáskodó jóakarattal, hazafiúi buzgalmukkal tüntető szivességük és leereszkedésükkel tulajdonképen csak arra törekszenek, hogy azoknak az

A NYITRAMEGYEI SZEMLE TÁRCÁJA.

Leopárd vadászat.

— Afrikai sportkép. —

Valamennyi ragadozó macskafaj közt mindenesetre legszebb a leopárd, vagy párdue, ahogy közönségesen nevezik.

Pompás bundájának gyönyörű rajzával egyetlen más macskáé se vetekedhetik s épen úgy ninesen fajrokonai közt egy se, mely a mozgás eleganciájában, könnyedségében versenyezhetne vele. Nines egyetlen egy se, melynek mozdulatai oly hajlékonyak, szinte bájosak volnának, akár meggy vagy szalad, akár ugrik vagy kuszik az állat. S ez a hajlékony, kigyó-szerű mozgás mégis roppant erőt árul el a lágynak tetsző izmokban; mint ha valamennyi tagja acélrugóra járna: a leopárd mindig ura a helyzetnek, ugrását soha se hibázza el s mindig számolni tud a nehézségekkel, melyeket le kell győznie, ha támad.

Hogy mennyi veszedelemmel jár a párdue-vadászat, élénken illusztrálja az alábbi vadász-kaland, melyet egy angol gyarmatos élt át, az Aranypart (Afrika) vidékén, a Volta-folyó melletti ültetvények egyikén. A hátborzongató

kalandot maga az angol gyarmatos szóról-szóra így írta meg Angliában lakó barátjának:

— Egy szép napon azt a megbízást kaptam, hogy Strange nevű barátommal, aki ugyanannak a társaságnak volt hivatalnok, amelynek én is, állítsak föl egy új faktóriát (kereskedelmi raktárt és telepet) a Volta-folyó partján fölfelé. A megbízást minden nagyobb nehézség nélkül elvégeztük s elég kényelmesen éltünk új állomáshelyünkön.

A közeli négerfalunak vagy hétszáz lakosa volt, s a főnöke, Otibu Daku, valamint a fia, Danzani is, csakhamar jó barátunk lett; ők is szenvedélyes vadászok voltak, mint én és Strange, úgy hogy több ízben gazdag zsákmánnyal tértünk haza a közös kirándulásokról. Nyugalmunkat azonban csakhamar megzavarta egy hatalmas párdue, amelyet ugyan nem láttunk színről-színre, de annál jobban éreztük pusztításait, mert kiméletlenül hordta el kecskéinket, juhainkat, sőt szárnyasainkat, úgy hogy eleven élelmi készletünk napról-napra veszedelmesen fogyott.

— Ennek a garázdálkodásnak egyszer már véget kell vetnünk, — mondtam bosszusan Strangenak egy reggel, — mikor a legjobb fejős-kecskénk is eltűnt.

— Még pedig alaposan! — bölintott rá Strange s ettől fogva ugyszólván éjjel-nappal lesben álltunk, egymást föl váltva, hogy puska-végre kapjuk a vakmerő ragadozót.

De a párdue sokkal ravaszabb volt, amint sejtettük s két hét is elmúlt anélkül, hogy csak meg is láttuk volna. Végre aztán, egyszer kora hajnalban, azzal rázott föl Strange álmomból, hogy rálött a párdue, sőt meg is sebezte.

— Csak azt nem tudom, — mondta — hogy hol találtam el, mert nagyon sötét volt.

— No akkor még ma utána megyünk és kinyomozzuk! — mondom, fölugorva az ágyból.

Rögtön elküldtem legényemet a faluba, hogy hívja meg a főnököt és fiát, lennének segítségünkre a nyomozásban; ezek persze nagyon megörültek a kalandnak s félóra mulva már ott voltak a telepen. Otibu Daku elhozta öreg elültöltő puskáját, Danzani pedig hosszú, kardforma kést hozott; rajtuk kívül elvittem két néger eselédemet is, akikről tudtam, hogy még halálos veszedelem esetén se hagynak eserbe, nem úgy, mint a többi szerencsének, akiknek nem erős oldaluk a bátorság.

Még kora reggel volt, mikor már odaértünk a lesre, ahol Strange megmutatta, hol

embereknek lelkében, a kikhez így hozzásimulnak, a komoly és becsületos politikai meggyőződést, a kifogástalan becsületességhez való ragaszkodást, a minden tekintetben korrekt magatartás iránti igényes szeretetet meggyengítsék, ha lehet elnyomják és őket a saját elvtelenségek, a saját hasznossági elméletük híveivé szegődtsék, akkor nagyon keveset mondottunk, ha ezekkel az emberekkel a kellő óvatosságnak a szükségét hangoztatjuk.

Nem akarjuk azt mondani, hogy a politikai téren egyszer összecsapott ellenfelek gyűlöljék egymást vég nélkül és feneketlenül. Dehogy is. Egyáltalában nem lett volna szabad egyiküknek sem gyűlölnie a másikat. Az egyiknek épp olyan lojális, törvényes fegyverekkel kellett volna küzdenie, mint a minőkkel küzdött a másik.

De először is a gyűlölet és az összebarátkozás között van még egy középérzelem és ez a jóakaró, de okos és előrelátó szeretet, a mely a nyújtott jobbot elfogadja, de a saját jobbát megkötni nem engedi. A közjónak előmozdítására mindig kész, de arra bárkivel nem szövetkezik. Rossz emberek a közjót nem vihetik előre, olyanokkal tehát hiába szövetkezünk, bármit is ígérnek, bármit is adnak. Igéretük fondorlat, adományuk fogás.

Értjük, hogy nehéz helyzetben van a szükség és a szegénység azokkal a javakkal szemben, melyeket a hatalom adhat. De a szükség és a szegénység is csak jogosat kívánhat, a jogos kívánságok és követelések elől pedig a hatalomnak nem szabad elzárkózni és nem is zárkozhatik el, ha az állam polgárai a jogaikért való küzdelemben állhatatosak és kitartók.

Állt a párdue, mikor reá lőtt. A vérnyomokat rögtön megtaláltuk s most Otibu és Danzani vezetése mellett megkezdődött a vadászat, illetőleg a megsebzett fenevad esapásának követe. Órák hosszában át kerestük a párdueot, árkon-bokron keresztül, míg végre széles tisztásra értünk, melyet félkörben fogott körül a Volta vize.

Mialatt lassan hozzáfogtunk a tisztás átkutatásához, egyszerre csak Danzani halkan fölkiáltott s a folyópart felé mutatott. Ott feküdt, hosszan elnyúlva s látszólag végső vonaglásában, a keresett párdue; de nem volt egyedül, mert mellette ült a nősténye is, gyöngéden nyalogatva a him sebeit, melyekből lassan szívárgott a vér. De alig hogy megpillantott bennünket, szilaj szökéssel talpra ugrott s dühösen fölördített.

Strange, a kinek nagy hibája volt, hogy az első lövést nem szerette másnak átengedni, — nyomban rálőtt és el is találta, de nem halálosan. Óriási ugrásokkal, veszett dühében hörögve rohant most a fenevad Strange felé, aki ötven lépésről másodszer is rálőtt; a golyó megint talált s a párdue megtorpanva ágaskodott föl, mint a gyertya, két első lábával a levegőt esapdosva. Nagyszerű volt látni a ször-

De ha elveik és meggyőződésük árán fogadnak el a hatalom birtokosaitól javakat és előnyöket, akkor maguk ássák alá a jog alapjait, mert magatartásukkal beismerik, hogy csak azt kívánhatják és kaphatják meg, a mit nekik a hatalom kegye, önkénye és szeszélye meg akar adni.

Modern (de nem szent) Pálok fordulásakor legyen résen mindenki, a ki az elvi meggyőződést tartja a cselekvés zsinórmértékének. Főképp legyenek résen a jó elvek hívei és értessék meg a kisebb és nagyobb forduló Pálokkal, hogy a mi nem eladó, annak nincs is ára.

A tisztviselők és a kormány. A folyó hó 21-én és 22-én Győrött lefolyt országos tisztviselői kongresszusra a kormány is elküldte képviselőit Papp Elek és Horvát Emil államtitkárok személyében.

Mind a két képviselője a kormánynak üdvözölte a kongresszust, de egy szóval sem helyezték kilátásba, hogy a kormány a tisztviselők kívánságait teljesíteni fogja.

Ezek a kívánságok — most már kongresszusi határozatok — két kategóriába oszthatók. Kívánnak az állami tisztviselők valamit a mi pénzbe kerül. Ilyen a fizetés rendezés, melyben a lakáspénzek rendezése, a nyugdíjtörvény revíziója, a családi pótlék kiegészítése is bennfoglaltatik. Ezekkel a kívánságokkal szemben a kormány képviselői bár nem nyílt szavakkal, de burkoltan már előre állást foglaltak, mikor rámutattak a jelenlegi gazdasági helyzetre, mely a kormány pénzügyi politikájának határokat szab.

A kongresszus maga is méltányolta a jelenlegi gazdasági viszonyok által okozott helyzet nehézségeit s azért a fősúlyt azokra a kívánságokra fektette, a melyek az államháztartásra anyagi terheket nem hárítanak. Ilyen a tisztviselői jogok és köteleességek szabályozása, vagyis a tisztviselői pragmatika. Addig, a míg a titkos minősítés, a szolgálati érdekből való áthelyezés és a fegyelmi zugtanácsok intézménye fennáll — mondotta a kongresszus előadója — nem lehet szó megelégedett tisztviselői karról.

Ilyen pénzbe nem kerülő, illetőleg az

államkincstárra csak fokozatosan és nem súlyos terheket hárító kívánság, továbbá az automatikus előlépés, melynek azt az enyhébb formáját kérelmezi a kongresszus, a melyet a törvényhatósági tisztviselők már megkaptak. Egyelőre ezzel is beérnék, mert ez is alkalmas a jelenlegi, a kartársak halálára, nyugdíjazására és elcsapatására alapított előmeneteli rendszer kiszorítására.

Évek óta küzdenek az állami tisztviselők ezeknek a jogos kívánalmaknak teljesítéséért. A kormány jól ismeri ebben a tekintetben a tisztviselők felfogását, óhajait és sürgetéseit. A jelenlegi kongresszuson az előadók a legnagyobb nyomatékkal emelték ki, hogy az állam kedvezőtlen pénzügyi helyzetére való hivatkozás nem lehet a kormánynak olyan álláspontja, a melyet ők jogosnak elismerhetnének, mert hiszen kívánságaik fősúlya pénzt nem igénylő támogatásra és segélyre esik.

Ha a kormány ilyen kívánalmakkal szemben is a legridegebb tartózkodás álláspontjára helyezkedik, mint a hogy azt a győri kongresszuson tette, az annak a jele, hogy a kormány az állami tisztviselői kar függetlenségét, jogviszonyainak rendezettségét nem óhajtja. Nem esoda, hogy ez a szűkkeblű magatartás, a végsőig fokozza a tisztviselői kar keserűségét.

Néhány szó a nőkérdésről.

Irta: **Simonffy Gyula.**

Nyitra, szept. 24.

II.

A középosztály leánygyermeké sohasem számíthatja ki előre, hogy férjhezmenetele által mily társadalmi viszonyok közé kerül.

A hivatalnok leányaiból lesz iparos, kereskedő vagy gazdálkodónak neje és viszont, de bármilyen társadalmi állásba jut is, teljesen képzettnek kell lennie azon ismeretekben, melyek a családi jólétet előmozdíthatják, boldog családi otthont teremthetnek.

A szorosan vett háztartási ismeretekre, ugymint a sütés-, főzés-, mosás-, vasalás-, alsó és felsőruhavarrásra, a legnélkülözhetetlenebb pipere-cikkek készítésére, átalakítására, jókarban tartására, a gyümölcs konzerválásra, minden nőnek szüksége van.

Az iparos és gazdálkodó neje férjének segítőtársa lesz, ha az áru-ismeret-, könyvvitelés és a levelezésben jártas.

valószínűtlen, hogy ez a két kölyök egészen más családhoz tartozik.

Mindez csak egy pillanatig tartott s aztán szaladtam fölfelé a lankás halmon, melynek végében a hatalmas gyapotfák álltak. De, mi-helyt fölértem a magaslatra, közvetlenül a fák gyökerei előtt, megcsapta orromat az a kellemetlen, csipős bűz, mely a nagy ragadozók tanyájának legbiztosabb ismertető jele, — s ez a bűz oly erős volt, hogy a fenevad alig lehetett tőlem 8—10 lépésnyire. Rögtön lehasaltam tehát s óvatosan kezdtem átpislogni a gyapotfa derékvastagságú gyökerei közt, melyek védő palánk módjára rejtettek el, — s ugyane pillanatban már hallottam is a párdue kurrogó morgását.

Féltérde emelkedve néztem át a gyökerek fölött s a fákon és bozóton túl elterülő tisztáson, egy szűk sziklabarlang előtt, megpillantottam a földön heverésző nőstényt, mely villogó szemekkel gyönyörködött két félig meglett kölyke játékában, melyhez ő maga halkan, szinte kedélyesen kurrogott.

Aztán hirtelen fölugrott; valami nesz érhetette a fülét, mert pár pillanatig mozdulatlanul állt s pislogva szemlélődött balfelé. A következő pillanatban már tudtam, hogy miről van

nyú fenevadat, amint száját teljesen kítátva, egész hosszúságában kiegyenesedve állt, de csak pár pillanatig; mert ekkor, szinte egyszerre, két lövés dördült el, mire a párdue nyomban összeroskadt. Az egyik golyó keresztül ment a szívében s villámsapásként ölte meg.

— Ujjongva rohantunk a zsákmány felé, mikor Tavia, az egyik szolgám, a folyópartról odakiáltott hozzánk:

— Oh, mossza! Itt vannak a tigriskölykök!

— Halló! Ezeket élve fogjuk el! — kiabált Strange s lélekszakadva rohant a patak felé, melyen Otibu, aki előbb ért oda, már épen átgázolni kezdett.

— Én is azonnal utánuk eredtem, de pár perere megállított egy gyönyörű pillangó, mely közvetlenül az orrom előtt röpült föl; mivel nem akartam elhalasztani, nyomban üzöbe vettem a lepkefogóval s rövid hajsza után el is esíptem. Ekkor azonban már nem láttam a többi vadászt. Míg körülnéztem utánuk, szinte öntudatlanul villant át agyamon a gondolat, hogy — az a két fiatal leopárd, melyet Strange üldöz, talán nem is az elejtett párdue-pár kölyke. Otibu többször mondta, hogy a falu környékén sok a leopárd s épen nem volt

A gazdálkodó neje nagy mérvben előmozdithatja a család jólétét, ha a kertészet, házi állatok gondozása, tejtermékek kezelése, stb. gazdasági teendőkben járta.

Sok szülő azon nézetben van, hogy ezen ismereteket a nő otthonában is megszerezheti s ha nem, — könnyen elsajátíthatja akkor, mikor arra szüksége lesz. Azonban nem minden nő sajátíthat el mindent otthon és nagyon sok nő valóságosan idegenkedik a háztartási teendőtől. Ha ez nem lenne így, nem hallanók uton-utfélen, hogy a férfiak idegenkednek a nősiléstől, hogy falusi ember nem vesz el városi leányt, hogy a lainer-ember leányai vén leányok maradnak. A házasság férfiak csak vagyont keresnek. És mintha ez nemcsak mondva lenne, de tényleg így is volna. A házasság férfi látja a divat hajhászást, a magas műveltség mimelését, a háziasság hiányát, s nem mer vállalkozni olyan házasságra, mely előreláthatólag gondjait fogja növelni; s ha mégis nősil, oly nőt keres, ki ha már nem tudja előmozdítani a család könnyebb megélhetését, legalább a kóros áramlat szülte túlesigázott igényeket a sajátjából képes fedezni.

De nézzük azt a nőt, aki eredeti hivatását képező ismeretekben járatlan, a ki férjhezmenetele által igen sok esetben még más társadalmi viszonyok közé is kerül, mint a melyek közt eddig élt s más ismeretekre van szüksége, mint a melyeket a szülői házban volt képes elsajátítani, vajjon nem tapasztaljuk-e száz és ezer esetben, hogy mennyi fáradságnak, mennyi küzdelemnek, nem ritkán megaláztatásnak van az ilyen nő kitéve, amíg az új körbe — amint mondani szokták — beleszokik.

Nyolc év óta vagyok a házassági perek előadója, s ez alatt sok házasság boldogtalanságának okait volt alkalmam mérlegelni, s nyugodt lélekkel állíthatom, hogy a boldogtalanságok harmad részénél, még abban az esetben is, ha a házasság a férj hibájából bontott fel, a szakadást az idézte elő, hogy a feleség saját élethivatásának feladatával nem volt tisztában, nem tudott, vagy nem akart a gondos családjának kötelességeinek megfelelni.

De nézzük a gyermekeket. „Az alma nem esik messze fájától”. „Nézd meg az anyját, vedd el a leányát”, mondja a közmondás. Igaz! A külvilág befolyással lehet ugyan a gyermekekre, de kétségtelen, hogy azon gyermekben, ki anyjánál a munkát, a kötelességtudást, a házi teendőkbeni jártasságot napról napra látta,

szó: — egyetlen könnyed ugrással oda szökött melléje a hatalmas him s hízogó morgással esővála farkát, majd pedig hátra fordult és szimatolva nézett vissza arra felé, ahonnan jött.

E pillanatban eldőrdült Strange puskája a távolban; a himpárdue leroskadt két hátsó lábára és dühösen kapott hátra hörgő szájával a temporához. A nőstény rögtön ott termett mellette s erre mindketten hörgőve kezdtek ordítani s a félelmetes hangversenyben a két párduekölyök is teletorokkal vett részt. Lassan, óvatosan fölemeltem puskámat, hogy célba vegyem a még sértetlen nőstényt, mely mindenestre legveszedelmesebb volt a félelmetes társaságból.

De, mielőtt még a ravaszt elránthattam volna, különös dolog történt. A tisztáson ugyanis hirtelen megjelent az először látott két párduekölyök; az egyik jóval előtte járt a másiknak, mely szemmeláthatóan meg volt sebesítve s egyenesen felém tartott s mögötte baktatott az én két néger eselédem, meg Otibu a főnök és ennek fia Danzani, aki legelőtt járt s megsuhogtatta hosszú kését.

Nehogy két tűz közé kerüljek, hirtelen elrántottam a ravaszt, s a nőstény-párdueccal örökre végeztem. Mindjárt nyomban rálöttem

a munkaszeretet és kötelességtudás gyökeret ver, s játszva sajátítja el azon hasznos ismereteket, melyeket az iskolában csak fáradsággal szerezhet meg és viszont, ha a gyermek ezeket anyjától megismerni nem tanulta, ha e helyett talán a takarékos hiányát is tapasztalta, ott a megfelelő iskola fontos szociális tényező.

Gyakran siránkozunk a kipusztult kúriák felett, s a pusztulás egyre tart. Eltűnnek a régi nevek, régi tulajdonosok, elnyeli fiaikat a hivatalos vagy valamely szakpálya. Közmondássá vált, hogy 300 holdon aluli birtokon uri embernek nem lehet gazdálkodni, nem lehet belőle megélni. Nem lehet? de meglehetne élni még 50 holdas birtokból is, ha a tulajdonos neje háziasság, a háztartás, kertészet, s a házi állatok tenyésztésében szakavatott. Három községben 50 holdon aluli nyolc birtokot ismerek, mely női kézen van, s ezen nők nemcsak megmentették az ősi birtokot, de kényelmesebben megélnék belőle, mint sok női hivatalnok. És ismerek több közép- és kisbirtokos uri családot, hol a nőnek szorgalma, háziassága, szaktudása, a család jövedelmét csaknem megkészszerzi. Vagy nem látjuk-e, hogy a kertészek csekély néhány hold földön több ezer korona évi jövedelmet mutatnak fel. Nemzetfenntartó szempontból igen fontos a középosztálybeli nőknek gazdasági szakismeretekben való kiképzése, mert a kisebb birtokokat nem a család férfitagjai, hanem csakis a nők menthetik meg a család számára, s az ő szakképzettségük lesz egyszersmind a nép leányainak tanítója.

Felavató ünnep Szakolcán.

Saját tudósítónktól.

Szakolca, szept. 21.

Folyó hó 21-én folyt le a szakolcai kir. kath. főgimnázium és Johanneum-Internátus épületeinek felavatása fényes és sok tekintetben emlékeztető ünnepségek keretében, a város és a környék közönségének élénk részvételével.

Szombaton délután érkezett meg a távolabbi vidékekről a vendégek és előkelőségek nagy része, közöttük a hercegprimás képviselőjében Jeszenák Gábor báró pozsonyi kanonok, akit bevonuláskor harangszóval, az útvonalon zászlódísszal, a városháza mellett és a gimnázium előtt pedig zöld lombokkal, esokrokkal s az ország, a vármegye és a város címereivel díszített diadalkapuvál fogadott a város közönsége. A bevonulásnál a piacon a tanintézetek ifjúsága állott sorfalat.

a himre is, helyette azonban az egyik kölyket találtam el, mert épen a lövés pillanatában ugrott golyóm és a him-párdue közé. A dühös fenevad rekedt hörgéssel rohant most felém; ismét rálöttem, de a golyó csak a fülét horzsolta, — s mielőtt újra löhettem volna, a párdue már kapaszkodott fölfelé azokra a gyökerekre, amelyek mögött álltam. Most már nem volt rá időm, hogy ismét löjjek; két kézre fogtam hát a puskacsövet, agyával lesújtottam a leopárd fejére. Az ütés lesiklott a fenevad kemény koponyájáról s a párdue dühösen ragadta meg fogaival puskám agyát, s úgy beharapott, hogy a kemény fa forgácsokban hasadozott szét.

Hogy meddig tartott az a vérfagyasztó küzdelem, amely most következett, — még ma sem tudom. A párdue nem eresztette el puskám agyát s közben egyre kapaszkodott fölfelé, noha szétlőtt hátsó lába miatt ez nehezen ment; én viszont a puskával lefelé löktem őt s egyuttal ki akartam csavarni szájából a fegyvert, hogy újra lecsaphassak vele rá.

E tusakodás közben egyszerre csak megcsúsztam és hanyat buktam; elvesztvén az egyensúlyt, önkéntelenül elboacsítottam a puskacsövet, s amint lezuhantam a földre, hallottam

Az állomáson a polgárság nevében Czobori Károly polgármester üdvözölte az egyházfő képviselőjét, aki szíves szavakkal válaszolt. Az ünnepélyes szentmisét reggel 9 órakor mondotta az intézet udvarán a primás küldöttje. A szentmise alatt a Gvadányi-kör vegyes énekkara, a Johanneum és a főgimnázium ifjúsága s Holzmüller János, nagyszombati származású bécsi operaénekes felváltva egyházi énekeket adott elő, melyeknek művészi előadása nagyban emelte a jelenvoltak áhítatát.

Szentmise után Jeszenák Gábor báró kanonok beszentelte a két intézet helyiségeit, mire az ünnepi beszédekre került a sor. Az intézet udvarán felállított dobogóról elsőnek Albrecht János, a pozsonyi tankerület főigazgatója szólott, tolmácsolván a közoktatásügyi kormány üdvözlését és legmelegebb jókívánatait az intézetnek és új épületének jövőjéhez. Kívánja, hogy az intézet és tanári kara nemcsak a tudománynak munkása, hanem a nemzeti érzésnek is ébrentartója legyen s hogy akkor is derekasan teljesítse hazája iránti kötelességét, ha idegen és ellenséges áramlatok visszaszorításáról van szó. Az érdekes tanfőfiú szavai mély hatással voltak a közönségre.

Utána Jeszenák Gábor báró, a hercegprimás megbízottja beszélt. A nevelésnek — úgy mond — két főcélja van: az értelem fejlesztése és a jellemképzés. A tudományos kiművelés magában véve még nem ad egész embert a társadalomnak, az embernek nemcsak képzettnek, hanem jellemesnek is kell lenni. Tiszta jellemű, becsületes emberek nevelése a mai iskola egyik feladata, mely fontosság tekintetében egyenlő színvonalon áll az ismeretek gyarapításának céljával. Mert az emberek közötti társadalmi kapcsolatot, békét, együttérzést csakis a jellemtisztaság által ápolt és fejlesztett erények tartják fenn. Tiszta jellem pedig csakis a vallásérköles nevelés eredményeképpen jöhet létre. Emberek és nemzetek történetének számtalan példája bizonyítja, hogy a vallásérköles szilárd talajáról lesiklott emberekre és nemzetekre pusztulás, társadalmi és morális anarchia vár.

A hercegprimás Szakolcán kapta neveltetése alapjait s ez a nevelés vallásérkölesi volt. Ezen a szilárd alapon épült jelleme, mely az ország első méltóságába emelte, ezen nevelésnek becsét ismeri maga is, midőn képviselője útján abbéli reményének ad kifejezést, hogy a két testvérintézet vallásos, erkölcsös és hazafias polgárokat fog nevelni a hazának.

fejem fölött a párdue vérszomjas hörgését, ahogy a fenevad egészen fölkapaszkodott a gyökérre s épen rám ugrani készült. Ma sem tudom még, hogy miképpen történt; csak arra emlékszem, hogy jobbkezem szinte öntudatlanul tévedt az övembe s megmarkolta a revolver agyát... Aztán nehéz test zuhanását éreztem, pár pillanatig majd megfúltam, — s midőn levegőért kapkodva, zihálva, reszkető lábakkal talpra álltam, hű szolgám, Tavia, állt mellettem és vigyorgott, előttem pedig mozdulatlanul hevert a hatalmas párdue. Revolveremben egy lövés se volt már a hatból — s úgy kellett történnie, hogy mind a hat golyót ösztönszerűen, szinte gépiesen löttem bele a párdueba, amely már halott volt, mikor rám zuhant, s aztán Tavia húzta le rólam a szörnyű terhet, mely csaknem megfojtott.

Fáradtan tértünk haza estefelé a telepre, hanem azért meg voltunk elégedve; négy pompás, meglett párdue és ugyanannyi kölyök: — igazán fényes eredmény egy oly vadászaton, mely voltaképpen még egy teljes óráig se tartott. Büszké is voltunk a zsákmányra; de, hogy őszinte legyek: egyelőre semmi kedvünk se volt arra, hogy a veszélyes párdue-vadászatot megismételjük.

A hatásos beszéd után Czobori Károly polgármester szólalt fel, a város polgársága nevében örömet fejezte ki az internátus létesítése s a főgimnáziumi épület újjáalakítása fölött, köszönetet mondott mindazoknak, akik megalkotásuk körül buzgókodtak s megjegyezte, hogy a város eme hatalmas kulturintézmények megalkotását anyagiakkal nem segíthette elő, mert már eddig is erejét felülmúló áldozatokat hoz a kultúrának. Isten áldását kéri az intézetek működésére. — Utána Okányik Lajos dr. esperes mondott hatásos, őszinte érzelmektől áthatott, meleg beszédet az intézet volt tanítványai nevében. Elmondotta, hogy szívükben még most is él a tisztelet a volt tanári kar iránt, melynek két jelenlévő tagját, Riegler Henriket és Franzen Alajost a szónok szívesen üdvözli s egyuttal bejelenti, hogy Franzen nyug. tanár egykori tanítványai szeretett tanáruk emlékének megőrkítésére gyűjtést kezdeményeztek egy alapítvány létesítéséhez, mely az ő nevét fogja viselni s melynek kamataiból a segítőegyesület évenként szegény tanulókat fog segélyezni. Eddig e célra 1600 korona gyűlt össze.

Az esperes szónoklata után a tanulóifjúság a himnuszt énekelte el s ezzel az ünnepély véget ért.

Délben szászterítékű díszbéd volt a nagyvendéglő dísztermében. Az első felköszöntőt Jeszenák báró, kanonok mondotta az uralkodóra, mint a katolikus jellegű intézmények legtöbb védnökére, akinek személyét a magyar nemzet hagyományos királyhűsége osztatlan tiszteletben részesíti. Utána Albrecht János főigazgató a kultuszminisztert és Boney Ödön miniszteri tanácsost, mint a magyar tanárság vezetőit éltette.

Kívülük még Resch Aurél dr. igazgató a hercegprimásra és Jeszenák G. kanonokra, Szabó Kálmán holiesi főszolgabíró Albrecht főigazgatóra, mint a tankerület tanárainak szellemi vezérére s hazafias munkásságuk irányítójára üritette poharát. Tomek Antal egbelli jegyző az intézet volt tanárait és jelenlegi tanári karát köszöntötte föl, eredményes munkásságot kívánva közérdekű tevékenységükhöz. Franzen Alajos meghatva mondott köszönetet az iránta megnyilvánuló ragaszkodásért s éltette a segítőegyesületet. A felköszöntők sorát Uzonyi Kálmán dr. zárta be, aki felszólalásában az intézet néhány évvel ezelőtt elhunyt, nagyérdemű igazgatójának, Kopesay Jánosnak emlékét idézte föl.

A magas színvonalú felköszöntőket élénk tetszésnyilvánításokkal kísérte a közönség. — Este táncmulatság volt a díszteremben. Ennek tiszta jövedelmét a segítőegyesület javára fordították.

A minden tekintetben fényesen sikerült ünnepély méltó volt ahoz a fennkölt kulturális célhoz, melyet az ünnepi szónokok a két intézet jövője elé tűztek. Adja az Egek Ura, hogy a szakoleai főgimnázium és internátus sikeresen teljesítse kettős hivatását a haza javára és boldogulására!

A ünnepélyen és a banketten igen sok városi és környékbeli ember vett részt. Ott láttuk a vendégek sorában Arató Frigyes pozsonyi leányiskolai igazgatót, Falcsik Dezső dr. pozsonyi jogtanárt, Fallenbüchl Ferenc és Gácsér Endre nagyszombati főgimn. tanárokat, Fülő érsekújvári v. főjegyzőt és még sokakat a közeli helyekről.

Ujdonságok.

Egy röpirat.

Álnév alatt, német nyelven, a helynek és nyomdának megnevezése nélkül kézirat gyanánt egy röpirat jelent meg, melyet szer-

zője az ország papnevelőintézeteinek és más köröknek is megküldött. A feladó állomás Wien, innét ment „felvilágosító” körútjára az irat. Címe: **Mehr Klarheit! Gedanken über den Prohászka-Kultus in Ungarn.**

A röpirat megjelenésének körülményei összhangban vannak a szerző céljával és irásának tartalmával. Álnév alá rejtőzve, német nyelven a helynek és nyomdának megnevezése nélkül olyan magyarországi és magyarul tudó embernek az írása ez, a ki alattomos módon, rossz szándékkal, nemtelen indulatokból az ócsárlás és becsúrlás sarát hányja Prohászka püspök után.

Igen csak utána hányja, mert a lebecsülésnek és a szérszálhasogató, epés kritikának ez az őzöne az ő megdagadt hullámaival Prohászka püspökhöz és az ő egyházi tudományos és társadalmi működéséhez fel nem érhet. Erről mindenki meggyőződhetik, a ki ezt az orozva támadó röpiratot elolvassa.

Egyetlenegy tényen, Prohászka három kisebb terjedelmű irodalmi termékének Indexre tételén nyargal a püspököt ócsárló és rágalmazó szerző. Azért szeretné elpusztítani a föld színéről Prohászka összes irodalmi műveit, működésének eredményeit, hatalmas szellemének nap-nap után virágzóbb alkotásait, mert Prohászka Indexre került. Kirívó színekkel festi azt, amiben Prohászka mint író hibázott, de nincs egyetlenegy elismerő szava sem a püspök irodalmi működésének azon termékei iránt, a melyekkel az egész katolikus világ csodálatát és tiszteletét vívta ki.

Nincs becsületézése az álarcos írónak ahoz, hogy megemelt kalappal méltányolja Prohászkanak azt az alázatos és engedelmes lelkületét, mellyel magát a Kongregáció ítéletének alávetette és mecenzurált műveit visszavonta.

Kihívó vakmerőséggel veti fel a kérdéseket, vajjon apostol-e, eszményi tökélyű filozofus-e Prohászka, van-e értéke az ő tudományos, társadalmi, lelkipásztori és papnevelői tevékenységének?

Hát ezekre a kérdésekre régen megadták a feleletet Prohászka életének és fátalmainak sikerei és áldásai; megadta rájuk a feleletet az az osztatlan tisztelet és nagybecsülés is, mely Prohászka fényes alakját országsszerte környezi; de megadta rájuk a feleletet Prohászka nagyszabású egyénisége is.

Aki alázatos és buzgó, aki ezenkívül telve van evangéliumi tudással és szellemmel, aki ernyedetlen a munkában, az Isten országának terjesztésében, béketűrő a szenvedésben, az igenis apostol.

S ezeket a jellemvonásokat ragyogó ékes-ségben találjuk fel Székesfehérvár püspökén, akit ezzel a néhány sorral nem védeni akartunk, mert védelemre nem szorult, hanem üdvözölni a tiszteletnek azon a magas polcán, amellyel szemben az ilyen röpiratok értékelései mélységes mélységben maradnak.

Személyi hír. Dr. Biringer Ferenc várm. főorvos nagyobb orvostársaság környezetében Berlinbe utazott a porosz főváros közegészségügyi intézményeinek tanulmányozására.

Kitüntetés. A király, mint a hivatalos lap közli, Motesiczky Imre treneséni és Cselkó Jenő kiszucaujhelyi járási főszolgabíráknak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

A hercegprimás adománya. Dr. Csernoch János hercegprimás az esztergomi papi nyugdíjintézetnek 50.000 koronát adományozott.

Alapítói tagság. Gróf Bissingen Ernő nagybirtokos 2000 kor.-val belépett a treneséni kir. kath. főgimnázium mellett fennálló ifjúsági segélyegylet alapító tagjai sorába.

A hercegprimás bérmautja. Hirt adtunk már arról a lelkes fogadtatásról, mellyel Nyitra-pereszlyény község hódolt dr. Csernoch János hercegprimásnak. Pereszlyényből a primás Nagytapolcsányba utazott. Fogadtatására a környék összes papsága s a város polgársága a község határán felállított diadalkapuzhoz ment, ahol a hercegprimást ötven tagu lovas bandérium élén dr. Petrikovics Aladár üdvözölte, tolmácsolta a község ragaszkodását és hálájának adott kifejezést, hogy a megye nagy szülöttjét fogadhatja. A hercegprimás köszönetet mondott a fogadtatásért és ünnepélyes menetben vonult be a községbe. A templom előtt báró Haupt-Stummer Lipót a templom patrónusa fogadta a hercegprimást. A bérmautás vasárnap ment végbe. A küldöttségeket a hercegprimás vasárnap délben fogadta. A főpásztor tiszteletére az egész város fel volt lobogóva s szombaton este az utcákat fényesen kilágították. A pozsonyi honvédenekar szerenádót adott a hercegprimás tiszteletére.

Nagytapolcsányból a főpásztor vasárnap délután Korosra ment, a hol banderiummal fogadták. A község előtt báró Forster Gyula val. b. t. t. kegyúr várta az egyházfejedelmet a község és környék lakosságának az élén. A hercegprimás innét Bajnára ment, a hol az Iskola-testvérek intézetét is meglátogatta; szerdán Nyitrasárfőre érkezett, a hol báró Leonardinak a vendége volt. A bérmaut még Nagyrépegy és Nyitrapászto községek, illetőleg plebániák területét ölelte fel s f. hó 26-án ért véget.

Plebánosi vizsga. A f. hó 16-án Esztergomban tartott főegyházmegegyi plebánosi (prossynodális) vizsgán képesítést nyertek Nemetz Mihály sasvári, Mucha József verebélyi, Prohászka Imre holiesi, Tihanyi János érsekújvári, Lőrinczy Lajos komjáthi káplánok.

Orvosi kinevezések. A nyitrai megyei közkörházban lemondás folytán megüresedett sebészorvosi állásra a vármegye főispánja dr. Stubenvoll Ferenc kolozsvári orvost nevezte ki. — A vágújhelyi járási orvosi állást dr. Kákonyi Gyula nyitrabányai bányorvos nyerte el.

Beteg rendőrfogalmazó. Verő Jenő nyitrai rendőrfogalmazót baloldali szélhűdés érte, mely a végtagokban kisebb mérvű benu-lást idézett elő.

Magas vendégek Garamszent-benedeken. Stefánia főhercegnő és férje gróf Lónyay Elemér, Augustza főhercegasszony és József főherceg kíséretében mult hétfőn Kistapolcsányból Garamszentbenedekre rándultak át, a hol megtekintették a régi, híres templomot s a dr. Haicl Kálmán esperes-plebánosnál elköltött uzsonna után visszatértek Kistapolcsányba.

Főigazgatói látogatás. Albrecht János, pozsonyi tankerületi főigazgató f. hó 23-26. napjain végezte a szokásos hivatalos évi látogatásait a szakoleai kir. kath. főgimnáziumnál. A főigazgató ez alkalommal megtekintette az internátust is.

Ezüst mise. Drexler Antal p. kamarás, a bécsi Pázmáneum ideiglenes kormányzója és lelki igazgatója folyó hó 23-án, szülőfalujában, Nyitrabányán tartotta pappá szenteltesének 25 éves jubileumát. A jubiláns manuductora Gürtler József pápai prelátus, besztercebányai kanonok volt. Ez alkalomból a jubilánst az ország minden részéből tisztelői, volt növendékei és több főpap táviratilag üdvözölték.

Változások a primási uradalomban. Dr. Csernoch János hercegprimás Ródlly Gyulát az érsekújvári kerületbe, Szalai Bélát a komáromi uradalomba, Lakner Aladárt pedig a bérleti uradalmakba uradalmi felügyelőkké nevezte ki. Dr. Matyasovszki Béla eddig megbízott ügyész primási uradalmi ügyésszé neveztetett ki.

Aranymise. Treneséből írják: Janecz József t. alesperes, vágváraljai plebános f. hó 21-én tartotta aranymiséjét. A jubilánst, ki 37 éve működik Vágváralján, nemes egyszerűsége mellett mint a kötelességteljesítés, elvűség, igazságszeretet mintaképet mindenki szereti és tiszteli. A jeszenicei kerület nevében Mendl Ignác kosárfalvai plebános latin nyelven köszöntötte fel az ünnepeltet és értékes kelyhet nyújtott át neki ünnepi ajándékkal. A templomba a papságon és rokonságon kívül koszorús lányok kísérték a jubilánst, kiknek egyike Hohen-

lohe hercegné ajándékát vitte: egy drága stólat selyem vánkoson, melyen 1863-1913 aranyal himzett évszámok ragyogtak. A szent misénél *Mendl Ignác* viselte a manuduktori tisztséget és *Sprusánszky János*, kisudvai plebános tartotta a szent beszédet. Mise után a plebánián ebéd volt, mely alatt felköszöntöket mondtak: *Mendl Ignác*, *Líha László*, *Csajda Imre* és *Weber József*. Litánia után népünnepély volt, melyhez a zenét a kosárfalvi zenekar szolgáltatta.

A bulgár király a magyar iparért.

Néhány nap előtt Budapesten járt a bulgár kormány egy megbízottja, hogy budapesti nagyobb építő- és export-cégekkel tárgyaljon, Bulgáriában létesítendő középületek építése és állami szállítások ügyében. A tárgyalások során a kormány megbízottja kijelentette hogy *Ferdinánd bulgár király egyenes kívánságára jött Budapestre, mert a király azt akarja, hogy magyar vállalkozókkal, iparosokkal és kereskedőkkel keressen összeköttetést* és mert Bulgáriának most sok mindenre lesz szüksége, a király számít arra, hogy a magyarok építsenek Bulgáriában és szállítsák Bulgária részére azokat a cikkeket, amelyekre sürgős szükség van.

Megtérés.

Nagy Mária szobaleány a református vallásról megtért a katolikus egyház kebelébe s a hitvallást f. hó 21-én tette le a Szent Ferenc rendiek templomában *Kubiss Jeromos* házfőnök kezébe.

Nyugdíjazás.

A király *Mály Pál* nyitrai 14. honvéd gyalogezredbeli népfelkelésügyi honvéd őrnagynak, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkantnak és mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlannak, nyugdíjállományba való helyezését elrendelte és meghagyta, hogy neki ez alkalomból a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

Az Alkotmány cikke.

Élénk emlékezetben van még az a cikk, mely az *Alkotmány* napilapban a tavasz folyamán *Benczky Ödön* volt orsz. képviselő tollából „A nyitrai szandsák” címmel megjelent. A vármegye állandó választmánya a tisztikar sérelmére sajtóper megindítását javasolta. A megyei közgyűlés nagy többsége azonban a sajtóper ellen szavazott és bizalmát fejezte ki a tisztikar és a főispán iránt. E határozat ellen *Jánoky Madocsány Gyula* volt orsz. képviselő felebebeszt adott be a belügyminiszterhez. Most érkezett le a vármegyéhez a belügyminiszter döntése. A miniszter a felebebeszt elutasította. A felebebeszt amaz érvelése, hogy a közgyűlés nem helyettesítheti a bíróságot, a miniszter döntése szerint helytelen, mert a közgyűlés határozata tisztán önkormányzati hatáskörben mozog és eféle bizalmi vagy érzelmi határozatok kormányhatósági beavatkozást nem kívánanak. A cikk végül oly általánosan foglalkozik a tisztikarral, hogy a tisztviselőket a sajtóperre kényszeríteni, bírósági ítéletet követelni nem lehet.

Az nem lehet vita tárgya, hogy bizalmi vagy érzelmi határozatok kormányhatósági beavatkozást nem igényelnek, de ha valaki sértve érzi magát a becsületében valamely sajtóközlemény által és e miatt felháborodik, a sértőnek tartott közleményből súlyos kárust csinál, mint az a jelen esetben történt, akkor semmiféle érzelmi határozat sem lehet alkalmas az ilyen ügy elintézésére. S egy testület az ilyen esetben érzelmi határozatokkal elégszik, a felsőbb fórumnak kötelessége őt arra figyelmeztetni és arra szorítani is, hogy megsértett becsületének reparálására ne az érzelmek régiójából, hanem a becsületvédelem jogi

köréből vegye az eszközöket. Még a magán ember becsülete sem csupán érzelmi ügy, hanem jogi ügy is, annál inkább jogi ügy az erkölcsi testületek becsületének az ügye.

Nyugtázás. A szakolcai főgimnázium és internátus felavatási ünnepélyének napján, f. hó 21-én este táncmulatság volt a nagyvendéglő dísztermében, az ifjusági segítő-egyesület javára. A tiszta jövedelem 95:80 K. Felülfizettek: *Czobori Károly* 8 kör., *Stetina Elek* dr. 8 k., *Okányik Lajos* dr. 5 k., *Uzonyi Kálmán* dr., *Valach Pál*, *Novák Pál* 3-3 kor. *Tolnai Norbert* 2 k., *Franzen Alajos*, *Blahó Pálné*, özv. *Mayer Károlyné*, *Trszlin-Testvérek*, *Ispaits N.* és *Kutezky N.* 1-1 k.-t. A Segítő Egyesület ez úton is hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a jótékony egylet tőkétjét felülfizetésekkel is gyarapítani szivesek voltak.

Meghívó. A Vágsellye-vidéki r. k. néptanítók egyesülete 1913. szeptember hó 30-án, Vágsellyén az állami iskolában tartja évi gyűlést, melyre az egyesület tagjait és a népoktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Szentmise d. e. 1/2 10 óraker. 2. Megnyitól: a Pápai himnusz. b. *Báró Eötvös József* emlékezete, születése századik évfordulója alkalmából. *Gresznáryk József*. 3. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Elnöki jelentés. 5. A jegyző jelentése a tagok változásáról és számáról. 6. A pénztáros jelentése. 7. Az olvasás tanítás a „Péter-féle” eljárás szerint. 8. Melyek az iskolamulasztások okai s hogy távolíthatók el. 9. Mészáros János. *Tafferner Gyula*. 10. Indítványok. 11. Tisztújítás. 12. Himnusz. A gyűlés után közös ebéd. *Vágfarkasd*, 1913. szept. 18. *Jónás Ferenc* elnök, *János Alajos* jegyző.

Visszatérés. *Daubner János* ág. ev. vallású érsekujvári máv. géplakatos visszatért a kath. egyház kebelébe. A hitvallást f. hó 19-én tette le a plebániá templomban.

Pöstyén fürdőből. Stratigos görög őrnagy, a ki a balkáni háborúban megsebesült, megérkezett Pöstyénbe és a *Thermia Palace*-ban szállott meg. Ugyancsak a *Thermiában* laknak *Ratibor-Corvey* herceg *Westfália* főhercegnéje, *Hohenlohe Schillingsfürst* herceg, *Ratibor* hercegnő, báró *Reischach* a német császár főlovászmestere, gróf *Almássy Imréné*, *Thomas Burthon*, Dr. *Merei Vilmos* császári tanácsos, *Strbwasser Tivadar* főkonzul.

Az „Élet” c. szépirodalmi képes hetilap szeptember 28. számában közli *Török Gyula* „Zöldkőves gyűrű” című regényének folytatását, elbeszéléseket hoz *S. Bokor Malvintól* és *Zsírka Jánostól*, verseket *Irak Vas Imre* és *Iványi Zoltán*, *Radányi Kálmán* cikket irt az irodalom renaissanceáról, *Sztrakoniczky Károly* a montecassinoi apátságáról, *Halasi Andor* beszámol a színházi eseményekről. A rendes rovatok és gazdag illusztrációk egészítik ki a legújabb, változatos számot. Szerkeszti *Pethő Sándor*. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. *Damjanich-u. 50.* Előfizetési ár: félévre 10 K.

Uj ifjusági kör. Az érsekujvári iparos és kereskedő ifjuság f. hó 14-én délután 4 óraker az Arany Oroszlán-szálló nagytermében „Rákóczi társaság” c. alatt ifjusági egyesületet alakított. Az új egyesület célja az ifjuság összetartásának erősítése, szellemi és erkölcsi életének nemesítése, felolvasások, zene és színelőadások rendezése által műveltségének fejlesztése. Az új egyesület kötelességévé fogja tenni a tagoknak a munkásgimnázium látogatását. Rendez szociális felolvasásokat, hogy az ifjuság lépést tudjon tartani a modern haladással. Ezen célok elérése érdekében kéri mindenkinek a támogatását. A Rákóczi társaság élén a következő vezetők állanak:

dr. *Vári Ernő* elnök, *Lambracht Gyula* alelnök, *Sárközy János* titkár, *Réti Károly* pénztáros, *Bokor Sándor* ellenőr, *Crasztek János* és *Hrablik Rezső* számvizsgálók, *Nyitra József* jegyző, *Heeskö Gyula* főrendező, *Czingel Gyula* rendező. A Rákóczi társaság folyó évi október hó 5-én tartja első estélyét, melynek sikere érdekében a tagok buzgón fáradoznak.

A nyitrai detektív állásra már kiírták a pályázatot. A detektív a XI. fizetési osztályban megjelölt módozat szerint lesz díjazva. Ajánlatok f. hó 15-éig nyújtandók be a polgármesterhez.

Feledi Boriska hangversenye. A nyitrai közönség egykori kedvenc primadonnája, *Feledi Boriska* október 4-én hangversenyt rendez a nyitrai nemzeti színházban.

Táncvigalom. Az érsekujvári önk. tüzoltó század 1913. évi október hó 5-én délután 4 óraker a város majorjában tartja XL-ik évi zárógyakorlatát és ugyanazon napon az „Arany Oroszlán” szálló nagytermében közvacsorával egybekötött táncvigalmát. Belépti-díj: a táncmulatságra személyenkint 1 kor. A közvacsorára 1 teríték ára 3 korona. Jegyek előre válthatók *Kiaézy Antal* egyleti titkárnál és este a pénztárnál. Közvacsora kezdete este 7 óraker, ennek végeztével következik a tánc. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Hurokra került ékszerolvaj. Megirtuk, hogy *Kravarik József* bankpénztárosnak mult héten rév-utcai lakásából rejtélyes módon eltűnt az aranyórája. Gyanuja két helybeli fiatalemberre irányult, akiket a rendőrség ki is hallgatott, de a lopást kereken tagadták. A rendőrök már-már más irányba akarták terelni a nyomozást, midőn az egyik rendőrnek tudomására jutott, hogy a meggyanusítottak egyike, ifj. *Rácz Imre* szabósegéd, egy értékes aranygyűrűt árusít. Szombaton este előállította a szabósegédet, ki hosszas tagadás után töredelmesen bevallotta, hogy nemcsak aranyórát, hanem gyűrűt, ingmokbank és óraláncot is lopott *Kravariktól*, amely ékszerártyakon a nyár folyamán potom áron túladott.

Az egbelli földgáz. Többször megirtuk már, hogy *Egbell* község határában a vasuti állomástól dél felé körülbelül egy kilométernyire már hosszabb idő óta gázkiömlés vehető észre. A kiömléssel senki sem törődött annak ellenére, hogy a marhát őrző gyermekek a gáz lángjánál még burgonyát is sütöttek. Körülbelül négy évvel ezelőtt *Medlen János* egbelli lakos nagyobb kiterjedésű szántóföldet vásárolt és kezdetleges módon téglából összetakolt esatornában felfogta a gázokat és a vasutól 80-90 méternyi távolságban lévő viskójába vezette, ahol főzésre és melegítésre használta fel. Az államvasutak osztálymérnöksége értesülvén erről a dolgról, lépéseket tett a közigazgatási hatóságnál a gáz használatának megtiltására. Rövid idő mulva egy bizottság a helyszínen ki is szállott, megvizsgálta a dolgot és megállapította, hogy a *Medlen* által összegyűjtött és használt gáz mennyisége nem olyan nagy, hogy ez veszedelmeztetné a vasuti közlekedést és hogy robbanástól kellene tartani. A közigazgatási hatóság a gáz kiömléséről értesítette a beszterebányai m. kir. bányakapitányságot és jelentést tett a pénzügyminisztériumnál is. A beszterebányai bányakapitányság kiküldöttje megjelent a helyszínen és megállapította, hogy ez nem mocsárlég, hanem tiszta földgáz. Nemsokára megjelent a községben dr. *Bösch* főbányatanácsos, a selmebányai bányászati akadémia tanára és *Wnueskö* főbányatanácsos, akik *Egbell* község vidékét geológiai szempontból megvizsgálták és a kiömlő gázat tiszta

BEJEGYZETT SZÓVÉDJEJG 'Ferrenit' **'FERRENIT'** **BEJEGYZETT SZÓVÉDJEJG 'Ferrenit'**

asbest-tetőfedő palagyar Kramer Adolf és Fiai, Nyitra.

83. 22-52. **Ajánlják gyártmányaikat az érdekeltek figyelmébe.**

A 'FERRENIT'-PALA szilárd, tűz-, vihar- és fagyellentálló.

Teljes tetőbefedéseket vállalnak, mintával és előnyös árajánlattal készséggel szolgálnak: **Kramer Adolf és Fiai tetőfedőpala gyárosok Nyitra.**

12-122

Irodalom.

Magyar Kultúra. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Evi ára 12 korona. Budapest, VIII. Horánszky-utca 20. sz.) Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Tanulmányok: A sajtókérdéshez. Burján Károly. Luther lelki alakulása. Dr. Magdiés Ignác. A magyar keresztényszocializmus szervezkedése. Komócsy István. Tárca: Requiem. Zahn Ernő. Pajzs és kard: Levélszokrény 15. Az egyház és a párbaj. K. J. — Igenis... sk. A betegápoló apácák ellen... sk. — Az Est... np. — Ócska ruhával... bb.

Szemlék és kritikák. Könyvek: dr. Sipos István: A cölibátus (papi nőtlenség) története és védelme. Dr. Baranyay Jusztin. — Eucken Rudolf: Erkennen und Leben. Bernhard Zsigmond S. J. — Dr. Franz Hitze: Zur Würdigung der deutschen Arbeiter-Sozialpolitik. Miklóssy István. — K. A. Kneller S. J.: Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft. r. — Giov. Boccaccio: Fiammetta. N. P. — Boutroux Emil: A természet-törvény fogalma a jelenkor tudományában és filozófiájában. Dr. Madarász István. — Liguori szent Alfonz: A krisztusi lélek. r. — Dr. Wolkenberg Alajos: Öntudatos élet. Szatmári emlékek. Hajós József. — Louis Bethleem. Romans à lire et Romans à proscrire. Guide général de Lectures. r. — Az új földesúr a szinpadon. ssa. — Napló: Két jubileum. bb. Lepergett egy esztendő... dr. Tóth Tihamér. Tudományos szeretne... dd. — Amiről a fővárosban... —sk. — A legjobb magyar napilap. np. — Nem kisebb ember... —e.

16848/1913. polg. szám.

Kiadmány.

HIRDETMÉNY.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által a sarló-kajszai vasúti állomás kibővítéseinek céljaira Molnos község határából elfoglalt területek kártalanítása céljából az eljárást folyamatba tette, — a kártalanítási eljárás fogantatására határidőül Molnos község bíró házához 1913. évi október hó 15. napjának délelőtti 9 óráját tűzte ki, s erre az érdekeltek felek s a netán egyébként telekkönyvileg érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Nyitra, 1913. évi szeptember hó 16-ik napján.

A kir. törvényszék, mint polgári bíróság. Kiadta: Nyékhegyi s. k. törvsz. elnök. Havas s. k. elnök.

A kiadmány hitelül:

KRAJCSOVICS,

kezelő.

142 1-3.

M. kir. 3. honvéd táborigyús osztály.

Értesítés.

A m. kir. 3. és 4. táborigyús osztályainál körülbelül 240-250 darab ló almozásából eredő trágya 1914. évi január hó 1-től 1914. évi december hó 31-ig terjedő időre a legkedvezőbb ajánlattevőnek fog átengedtetni.

Írásbeli ajánlatok 1913. évi október hó 23-án délelőtti 10 óráig a nyitrai sátoztáborban lévő 3. táborigyús osztály gazdasági hivatalához nyújtandók be, ahol e napon és órában lesz a tárgyalás megtartva.

Nyitra, 1913. évi szept. hó 13-án.

M. kir. 3. honvéd ágyús osztály parancsnokság.

Négy középiskolát végzett keresztény fiút gyakornoknak felvesz

96 12-0

Huszár István könyvkereskedése Nyitra.

SULGÁN ANDRÁS nagy cipőraktára Nyitra Vármegye-utca.

Ajánlja úri-, női- és gyermek-cipőit többféle minőségben mérsékelt áron. Nagy választék.

50 29-0

Pontos és gyors kiszolgálás!!

Igen tisztelt Nagysád!

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a mostani bécsi bevásárlás alkalmával sikerült nekem különféle minőségben és dús választékban a legutolsó parisi divatnak megfelelő

női kalap raktárt

nagyon mérsékelt áron megszerezni. Szíves pártfogását kéri

Spanyár A.

120 9-0 Telegdy-utca 4. szám alatt.

Vidékre bérmentes csomagolás!

Mint a legjobb minőségű szobapadló lakot ajánlom a gyorsan száradó Eisenstädter-féle „EGLASINET“

1 kilós doboz ára 1 kor. 80 fillér. Ugyanezen gyár tartós szép fényű

„LINÓLEUM LAKKJA“

1 kilós dobozban 1 kor. 50 fillér.

Raktáron tartom fentiekén kívül Weyrauch gyárnak kiváló és finom

BOROSTYÁN LAKKJÁT

mely legtartósabb az összes lakkfestékek között, 1 kilós doboz ára K 1.80.

A legfinomabb minőségű Weyrauch-féle spirituspadló-lakk-festék is nálam kapható, 1 literes üveg K 1.80.

Teljes tisztelettel

Széchényi Sándor Nyitra kereskedő.

135 3-0

Sárga, barna, machagóni és sötétbarna színben.

N Szentgyörgyi Gusztávné
Női kalap divatterme
Nagytapolcsány, Bölgyényi-u. 23.

143. 1-5.

Használja fel az alkalmat és szerezze be szükségletét sürgősen, mert a nagy készlet dacára az árúk rohamosan kifogynak!!

Csak rövid ideig! Mesés olcsó árak!

Hatóságilag engedélyezett **Végeladás.**

A konfekció osztály teljesen feloszlik! Bámulatosan olcsó potom árak!

Barchendpongyolák 6 koronáért, szövetaljak 5 koronáért. Női kosztümök 20 K-tól 60 K-ig egy harmadért. :: Női és bakfis kabátok 14 K-tól 40 K-ig félárban. Leány és fiúruhák, felöltők és téli kabátok óriási választékban. :: ::

Verebély Géza divatárúháza Nyitrán.

137 3 3

12-122

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, címádákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

13. 37-52.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Nemes hegyi ojtvány csemege szőlő

francia fajokban
édes és zamatos
**5 kilós posta-
kosarakban**
gondos csomagolás-
ban, bármely posta-
állomásra mérsékelt áron szállítok,
valamint üres szőlőkösarak nálam
mérsékelt áron beszerezhetők. ::::

PÉCS EDE, NYITRA
kereskedő és szállóbirtokos.

92. 20-52.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
számára igen jutányos áron
felvételnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, – ugyanitt
a lapra is elő lehet fizetni.

Nem lesz többé nedves lakás! Nem lesz többé nedves pince!

mert a „BIBER“ abszolút vízhatlan szigetelő
lehetővé teszi mindennemű nedves és víz-
állásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

Megoldja a beton és vasbeton vízhatlani-
tási kérdését is. :::: **„BIBER“** -rel bármely kőműves
végezhet szakszerű és tartós szigetelést. ::::

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosi-
tást készséggel ad a „BIBER-MŰVEK“ egyedárusítója:

**Bäck Márk és Fiai, Nyitrán,
fakereskedő cég.**

123. 8-10

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEMPLOMABLAKOKAT

8. 39-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-
egyszerűbbtől a leggazdagabb
kivitelig jutányos áron mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsgái templom Bács m. 15 nagy
ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljujhely 8 nagy ablak.
— Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és
Kőhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti
örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. —
Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: ::

Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után.

Kívánatra költségmentesen a helyszínre utazom.

Aranyéremmel kitüntetve.

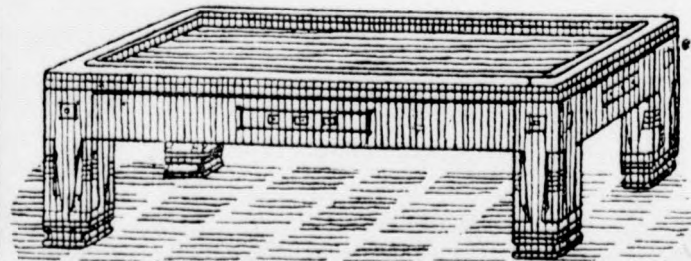
PÁLLÁN HENRIK UTÓDA STYASZNY JÓZSEF

ELSŐ ERDÉLYI BILLARD-ASZTALOS GYARA
KOLOZSVÁR, DÁVID FERENC-UTCA 3. SZÁM

6

6

6

186. 42-52.

Elvállal: Kávéházak, körök, egyletek teljes berendezését. Új tekeasztal készí-
tést minden stílusban és bármely szakmába vágó munkát. Saját készítésű jégsekre-
nyekből állandó nagy raktár. :: Készít: Gummi-betéteket, behuzásokat, lyukvarrá-
sokat, dobmande- felvánkosozást, dákó-javításokat stb. Billardgolyók állandóan
raktáron vannak. Új és átalakított billard-aszta-
lokot állandóan raktáron tartok.